

رابطه تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی از دیدگاه معلمان ابتدایی شهرستان میاندرود استان مازندران

عالمه عبادی جام خانه^۱، آسیه معافی^۲، مرضیه آریانژاد^۳

^۱ کارشناسی ارشد - رشته علوم تربیتی - دانشگاه آزاد ساری

^۲ کارشناسی رشته آموزش ابتدایی - دانشگاه آزاد ساری

^۳ کارشناسی رشته آموزش ابتدایی - دانشگاه آزاد مازندران

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی معلمان دوره ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان میاندرود استان مازندران بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش را معلمان رسمی، پیمانی، قراردادی دوره ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان میاندرود استان مازندران در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ در بر می گیرد که تعداد آنها ۲۲۲ نفر بود؛ که تعداد ۱۷۰ نفر متاهل هستند. در این پژوهش با توجه به حجم جامعه آماری مورد نظر و بر اساس جدول مورگان و کرجسی، حجم نمونه ۱۱۵ نفر از معلمان به شیوه نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، جهت اجرای پژوهش انتخاب شدند. ابزارهای این پژوهش، پرسش نامه های تعارض کار - خانواده کارلسون و همکاران، (۲۰۰۰) و پرسشنامه صمیمیت زناشویی اولیاء (۱۳۸۵) بودند. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره و از طریق نرم افزار Spss تحلیل شد. یافته های به دست آمده نشان داد که رابطه معکوس بین دو متغیر تعارض کار - خانواده با صمیمیت زناشویی وجود دارد.

واژه های کلیدی: تعارض کار خانواده، مهارت های زندگی، صمیمیت زناشویی.

۱- مقدمه

اجتماع بشری مجموعه‌ای از خانواده‌ها است. خانواده کوچک‌ترین جزء اجتماع است که ستون‌های اصلی آن را زن و شوهر تشکیل می‌دهند (رسولی، ۱۳۸۶). دو حیطة ی بسیار مهم زندگی شغل و خانواده می‌باشند که ایجاد تعادل بین خواسته‌های این گستره بسیار مهم به شمار می‌رود. گروهی از پژوهشگران بر این باورند که رابطه ی متقابلی بین رضایت زناشویی و شغل وجود دارد، بدین معنی که اگر فرد در یکی از دو حیطة شغل و خانواده دچار مشکل شود حیطة ی دیگر نیز تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله ی رضایت وی از خانواده به شمار می‌رود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و نتیجه ی آن تسهیل در امور رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه خواهد بود (احدی و همکاران، ۲۰۰۹).

تعارض کار- خانواده نوع ویژه ای از تعارض بین نقش هاست که فرد را به طور همزمان با تقاضای متفاوت و ناسازگار ناشی از مسئولیت‌های کاری و خانوادگی درگیر می‌سازد. بدین معنا که هرگاه افراد قادر به انجام همزمان وظایف شغلی و خانوادگی خود نشوند، دچار تعارض بین نقش‌های خانوادگی و شغلی شده‌اند، این نوع تعارض به تعارض کار- خانواده معروف شده است (رستگار خالد، ۱۳۸۱).

تعارض کار- خانواده که از مهم‌ترین تعارضات بین نقش‌های افراد شاغل است، تأثیری اساسی در کاهش رضایت زندگی کاری کارکنان داشته و برای افراد و سازمان‌ها به یک اندازه اهمیت دارد، زیرا تعارض برای افراد به عنوان منبع اصلی استرس با پیامدهایی منفی از جمله افزایش خطرهایی برای سلامتی والدین شاغل، ایفاء ضعیف تر وظایف نقش والدینی و همسری، بدخلقی، کاهش رضایت از زندگی و بهداشت روانی ضعیف تر همراه بوده و برای سازمان‌ها کاهش بهره‌وری، افزایش تأخیر و غیبت کارکنان از کار، افزایش کناره‌گیری از کار و تعهد کاری و سازمانی پایین را در پی داشته است (هیگینز، ۱۹۹۱، ۳۹).

ازدواج، موضوعی نیست که فقط مربوط به دو فرد باشد، بلکه به عنوان یک رویداد، به خانواده و جامعه هم مربوط می‌شود. عناصر تشکیل دهنده ی یک ازدواج موفق، عشق، ارتباط خوب، تعهد، تفاهم، نگرانی، مراقبت از یکدیگر و با هم بودن است. ارتباط موثر، شرط لازم برای سلامت روانی و عاطفی، شادی و ثبات زناشویی است. برقراری ارتباط صمیمی، انتقال احساسات و افکار و بیان نیازها، راه حل مشکلات در روابط زناشویی است. زن و شوهر، زمانی به رضایتمندی می‌رسند که به اندازه ی کافی در ارتباط‌شان با یکدیگر صمیمی و در حل مشکلاتی که در زندگی‌شان به وجود می‌آید، با یکدیگر همکاری کنند (ایسر، ۲۰۱۴).

ازدواج مانند هر مفهومی ویژگی‌هایی دارد که توسط آنها شناسایی و مطرح می‌شود؛ مثلاً این که ازدواج یک رابطه صمیمانه همراه با اختیار و در حال دگرگونی است، صمیمیت در ازدواج با نوع رابطه ای که میان مادر و فرزند تجربه می‌شود متفاوت است. کوردووا و اسکات (۲۰۰۱) با تعریف صمیمیت به عنوان نوعی از رابطه که در آن خود افشایی، درک، اعتماد و نزدیکی عمیق تجربه می‌شود، اشاره کرده‌اند. صمیمیت در یک ازدواج سالم که در آن دو عضو با بعد بالغ وجودشان آگاهانه به برآوردن نیازهای یکدیگر می‌پردازند با ناتوان نوازی که در آن جریانی از عاطفه عمدتاً یک سویه والدانه به چشم می‌خورد متفاوت است (حسینی، ۱۳۹۰).

به گفته باگروز (۲۰۰۱) صمیمیت نه یک تمایل گاه‌گاه که نیازی است بنیادی و خاستگاهش به نیازی بنیادی تر تحت عنوان دل‌بستگی بر می‌گردد. سبک دل‌بستگی، الگویی تعمیم یافته از پاسخ به روابط صمیمانه فرد است که تصور می‌شود تجربیات قبلی روابط صمیمانه را نیز منعکس می‌کند.

بررسی‌ها نشان داده‌اند که ازدواج موفق غالباً با صمیمیت همراه است (فوورز، ۲۰۰۱، بلکسلی، ۱۹۹۵، به نقل از شلتون و گوردون، ۲۰۰۸) و صمیمیت برای اکثر روابط یکی از مهمترین منابع عدم رضایتمندی به شمار می‌رود. بسیاری از صاحب‌نظران از صمیمیت به عنوان بخشی مهم از عشق یاد کرده‌اند و معتقدند صمیمیت در برگیرنده تعهد (میزان قصد و علاقه ای

که یک شخص به آن اندازه تمایل به ماندن در رابطه دارد و خواستار حفظ آن است) (هاروی، ۲۰۰۵) و اشتیاق است (جانسن و ویفن، ۲۰۰۳).

مطالعات چریکی (۱۳۹۵) نشان داد که بین رضایت مندی زناشویی پرستاران نوبت کار و صبح کار تفاوت معناداری وجود ندارد ولی بین رضایت مندی شغلی پرستاران نوبت کار و صبح کار و همچنین بین تعارض کار - خانواده ی پرستاران نوبت کار و صبح کار تفاوت معناداری وجود دارد. تحقیقات خدابخشی کولایی و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد کارمندان غیرنوبت کار از رضایت و سازگاری زناشویی بیشتر برخوردارند و تعارض کمتری را تجربه می‌کنند. نتایج پژوهشی ارزی تیمور و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که بین تعارض کار- خانواده و سلامت عمومی رابطه معکوس و معناداری وجود دارد و همچنین بین تعارض کار- خانواده و رضایت زناشویی نیز رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

یافته های کونیک (۲۰۱۴) نشان داد روابط بین الگوهای ارتباطی خاص و مهارت ها تعارض کار- خانواده را تحت تاثیر قرار می دهد. ماتسوئی (۲۰۰۷) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که تعارض کار- خانواده با بهزیستی روانی پایین در زنان و مردان رابطه دارد یعنی تعارض کار - خانواده بهزیستی روانی را کاهش میدهد؛ و همچنین او نشان داد که بین اشتغال و سلامت روانی پایین به تبع نگرش منفی همسر به شغل رابطه وجود دارد.

تقریباً تمام بررسی ها و پژوهش هایی که در حوزه ی رابطه ی متقابل کار - خانواده انجام شده است متفق القول اند که تعارض کار - خانواده می تواند بر افراد، خانواده ها و سازمان ها اثر زینباری برجای گذارد. از آنجا که تاکنون تحقیقی بر روی رابطه تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی معلمان دوره ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان میاندرد صورت نگرفته است. این تحقیق بر آن است تا رابطه تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی شهرستان میاندرد استان مازندران بررسی کند و این فرضیه را که بین تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی معلمان رابطه معنادار وجود دارد بیازماید.

۲- مبانی نظری تحقیق

صمیمیت و ابعاد آن

بسیاری از روان پزشکان و روان شناسان معتقدند که انسان در طول زندگی خود از کودکی تا کهنسالی از نظر روان شناسی و رشد عاطفی و عقلانی از مراحل عبور می کند که گذر طبیعی و درست از هر یک از این مراحل برای رسیدن به مرحله ی بعدی لازم و ضروری است. چنان چه هر یک از این مراحل رشد به درستی طی نشود؛ انسان دچار سردرگمی و کمبود می شود.

صمیمیت یعنی توانایی ایجاد رابطه ی عمیق و ایجاد هم دلی با دیگران به خصوص با جنس مخالف.

شما می توانید هویت یک فرد را بر اساس میزان موفقیت شغلی و تحصیلی او بررسی کنید، ولی جنبه ی دیگر هویت یک فرد میزان موفقیت و مهارت او در ایجاد روابط عمیق و پایدار است. اغلب افراد با وجود موفقیت های بسیار در زندگی، احساس رضایت و خوشبختی ندارند و در برقراری عمیق و صمیمانه با مشکل روبه رو هستند. آن ها تصور می کنند که توانایی ایجاد روابط صمیمانه یک امر غریزی است و ضرورتی برای یادگیری و تمرین این روابط وجود ندارد.

ابعاد صمیمیت عبارتند از: صمیمیت فیزیکی و جسمانی، صمیمیت عاطفی و هیجانی و صمیمیت عقلانی و فکری؛ بنابراین، رابطه ی صمیمانه فقط در شکل فیزیکی و جسمانی و یا فکری و عقلانی و نیز عاطفی و هیجانی خلاصه نمی شود. برای داشتن رابطه ی ای صمیمانه و پایدار نیاز است که هر سه ی این ابعاد ارضا شود، وگرنه رابطه از هم فرو می پاشد.

صمیمیت جسمی یعنی چه؟

در واقع صمیمیت جسمی و فیزیکی ساده است و با دست دادن و بوسیدن گونه ها شروع می شود و می تواند جلوتر برود. صمیمیت جسمی را به راحتی می توان به بازی گرفت و این کار را سیاست مداران بهتر از هر کسی انجام می دهند. آن ها

زندگی خود را با دست دادن و بوسیدن بچه ها و هوادارانشان سپری می کنند، چرا که می دانند حتی جزئی ترین صمیمیت جسمی می تواند احساس نزدیکی و تعلق را در دیگران ایجاد نماید.

صمیمیت عاطفی و هیجانی یعنی چه؟

صمیمیت عاطفی و هیجانی مشکل تر از صمیمیت جسمی است. صمیمیت عاطفی سریع ایجاد نمی شود و روند کندتری دارد. حتی در بهترین رابطه با بهترین فرد نیز پیدایش این صمیمیت زمان می برد. برای ایجاد صمیمیت عاطفی به هر حال ما باید تا حدی خود را افشا کنیم و از خود بگوییم، بدون این که در دیگران یا در خودمان احساس بدی را به وجود آوریم. ایجاد صمیمیت عاطفی برای بعضی ها زمان بیشتری می برد و برای بعضی دیگر زمان کمتری. بستگی به این دارد که چه موقع فرد در رابطه احساس امنیت می کند و می تواند حالت دفاعی را کنار گذارد و جلوی جریان عقاید و احساسات و رؤیاهای ترس های خود را نگیرد. بستگی به این دارد که چه قدر فرد در گذر از مراحل رشد عاطفی موفق بوده است. بستگی به احساس امنیت و اعتماد به نفس فرد دارد و بستگی به این دارد که فرد چه مقدار از مورد قضاوت فرار گرفتن می هراسد.

مهارت خودافشاگری یعنی چه؟

مهارت خودافشاگری و فاش کردن خود این است که ما از خود به دیگران چه بگوییم؟ چه موقع بگوییم و چه مقدار بگوییم؟ بعضی از این افراد عادت دارند به هر کسی که می رسند شروع به صحبت از خود و مسائل بسیار شخصی و خصوصی خود بکنند که گاهی حالت زنده و افراطی پیدا می کند. به قولی بعضی از افراد بسیار پرخاشگرانه خود را افشا می کنند، آن ها از خود می گویند و اهمیتی نمی دهند که شما می خواهید بشنوید یا نه؟

نقطه ی مقابل این ها کسانی هستند که بیشتر مسائل زندگی شان جزء اسرارشان است و کسی نباید به آن پی ببرد و در نتیجه در ارتباطشان با دیگران همیشه در حالت دفاعی به سر می برند. این افراد کسانی هستند که به قدر کافی خود را در روابط شان آشکار نمی کنند و از مسائشان صحبت به میان نمی آورند و مسائل خصوصی و ناگفتنی زیاد دارند. بیشتر این افراد از یکنواختی روابط شان شکایت دارند و معتقدند که اکثر آدم ها فضول اند. (کوزه گران، ۱۳۸۷)

این ها کسانی هستند که از خودافشاگری می ترسند و از صمیمیت می هراسند و از به خود نزدیک شدن واهمه دارند. کسانی که در مورد خود زیاد صحبت نمی کنند، ممکن است دوستان شان را تشویق کنند که از خود بگویند. خیلی از زوج هایی که برای زناشویی درمانی مراجعه می کنند این مشکل را دارند. یکی از طرفین به صحبت کردن از خود تمایل ندارد، بنابراین هیچ گاه این فرصت را به طرف مقابل نمی دهد که او را بهتر بشناسد یا بداند چه احساسی دارد؛ بنابراین در این نوع زندگی زناشویی یک طرف که معمولاً زن است از خود زیاد می گوید و طرف مقابل از خود سخن نمی گوید، احساساتش را بیان نمی کند و همواره سعی دارد یک فاصله ی عاطفی را حفظ کند. اکنون به علل مختلفی که ممکن است افراد را از خودافشاگری باز دارد می پردازیم:

۱. زمینه های خانوادگی و یادگیری در خانواده:

خیلی از نگرش ها و رفتارهای شما در رابطه با خودافشاگری، ریشه در خانواده تان دارد و در واقع شما از خانواده تان آموخته اید. این که شما تمایل ندارید در مورد مسائل خصوصی تان صحبت کنید به این بستگی دارد که پدر و مادر شما در مورد خودشان با شما و یا با همدیگر صحبت می کرده اند یا نه؟ اگر در خانواده ی شما افراد تمایل ندارند که از خودشان صحبت کنند و روابط عمیق با هم داشته باشند، احتمال زیاد وجود دارد که شما هم نخواهید در مورد خودتان صحبت کنید؛ چرا که از کودکی یاد نگرفته اید که این کار را انجام دهید.

۲. ترس از خودشناسی و خودآگاهی:

خودافشاگری یکی از راه‌هایی است که ما از طریق آن نه تنها با دیگران بلکه با خود ارتباط برقرار می‌کنیم و این احتمال وجود دارد که افرادی که از خودافشاگری در مقابل دیگران می‌ترسند، در واقع کسانی هستند که نمی‌خواهند به خود نزدیکتر شوند. خودافشاگری ممکن است شما را به قسمت‌هایی از وجودتان که همواره سعی در انکارشان داشته‌اید نزدیک کند.

۳. ترس از صمیمیت:

وقتی شما از خود سخن می‌گویید خواه ناخواه با دیگران نزدیک و صمیمی می‌شوید، بنا بر این شما از خود افشایی می‌ترسید شاید در اصل از صمیمیت واهمه دارید. کسانی هستند که از صمیمیت بیشتر از مرگ می‌ترسند. سؤال این است که چرا این افراد از نزدیک شدن به دیگران می‌ترسند؟ شاید به خاطر این که هر صمیمیتی مجموعه‌ای از خواسته‌ها و مسئولیت‌ها را به همراه می‌آورد. اگر شما به کسی نزدیک شوید و برایش اهمیت قائل شوید باید در دسترس نیز باشید و همین مسئله آزادی شما را محدود می‌کند. کسانی که از صمیمیت می‌ترسند ممکن است راه‌های دیگری را جایگزین ایجاد صمیمیت با دیگران نمایند.

۴. ترس از تغییر:

وقتی شما از خودتان و نحوه‌ی زندگی‌تان سخن می‌گویید ممکن است متوجه شوید که این نوع زندگی چیزی نبوده که شما برای خود تصور می‌کرده‌اید و بعضی از ارزش‌ها در زندگی‌تان واقعاً ارزش نیستند و فقط در حد یک ایده‌ی خوب هستند. ممکن است متوجه شوید که در روابط‌تان پیش‌فرض‌ها دارید؛ بنابراین در این نقطه شما باید ارزش‌ها یا رفتار خود را تغییر دهید و شاید به دلیل همین ترس از تغییرات است که خیلی از ما ترجیح می‌دهیم اصلاً در مورد مسائل مان با دیگران صحبت نکنیم.

۵. ترس از طرد شدن:

گاهی افراد، خود را عمیقاً برای دیگران بیان و فاش نمی‌کنند چرا که از طرد شدن می‌ترسند. بسیاری واقعاً به این معتقدند که اگر دیگران بفهمند که من چه آدمی هستم مسلماً به ارتباط با من تمایل نخواهند داشت و من را قبول نخواهند کرد. بعضی ممکن است خودشان نیز خود را قبول نداشته باشند، برای همین از نزدیک شدن به دیگران نیز دوری می‌کنند چرا که از طرد شدن می‌ترسند.

صمیمیت فکری و عقلانی یعنی چه؟

سومین بعد صمیمیت همان طور که اشاره شد صمیمیت فکری و عقلانی است. صمیمیت فکری مانند صمیمیت عاطفی به زمان بیشتری نیاز دارد. صمیمیت فکری به وسیله‌ی مکالمه و حرف زدن و رد و بدل کردن عقاید و افکار ما در مورد مسائل مختلف ایجاد می‌شود کسانی که از نظر طرز فکر و نوع نگرش و به قولی جهان بینی به هم نزدیک هستند، ممکن است اولین صمیمیتی که در آن‌ها شکل می‌گیرد صمیمیت عقلانی باشد. صمیمیت عقلانی در محیط‌عاری از پیش‌فرض‌ها و شکوفای می‌گردد. دانستن این که افراد مختلف عقاید مختلف دارند و افکار و عقاید هر یک از ما همواره درست نیستند و عقاید دیگران نیز همواره غلط نیستند در به وجود آوردن محیط‌عاری از پیش‌فرض‌ها و شکوفای می‌کند. باز نگه داشتن ذهن و پذیرش افکار جدید جزء مهم ایجاد صمیمیت فکری و عقلانی است. (کوزه‌گران، ۱۳۸۷)

رابطه جنسی و صمیمیت روحی

میل ما به صمیمیت جنسی دو جنبه دارد. یکی جنبه جسمی که با میل به رهایی جسمی و تحریک عصب‌ها سوخت‌رسانی می‌شود. در این جنبه فیزیکی رابطه جنسی امکان رسیدن به اوج لذت خارج از رابطه زناشویی وجود دارد و همه نوع روش غیراخلاقی برای یافتن لذت جنسی وجود دارد؛ اما خداوند رابطه جنسی را برای چیزی جز رهایی جسمی یا لذت عصب‌ها خلق

کرده است. رابطه جنسی یک جنبه غیرمادی نیز دارد - دو روحی که با هم یکی می‌شوند. فرای جسم، ما به دنبال صمیمیت روحی و احساسی هم هستیم. صمیمیت روحی زمانی اتفاق می‌افتد که دو طرف رضایت ناشی از شناخت کامل همدیگر - آرزوها، زخم‌ها، اشتیاق‌ها و ضعف‌های هم را کسب می‌کنند. اینها در تجربیات مشترک درد و لذت و میل به نشان دادن خود واقعی‌تان به دست می‌آید. صمیمیت جسمی، تجلیل صمیمیت احساسی و روحی است که بین مرد و زن ایجاد می‌شود. وقتی رابطه جنسی به عملی خودخواهانه از حس‌های فیزیکی نزول می‌کند، نیروی تحلیل‌برنده‌ای خواهد شد که جلوی شما را برای رسیدن به صمیمیت روحی می‌گیرد. در مقابل، وقتی صمیمیت روحی ایجاد می‌شود، جنبه فیزیکی تنوع، هیجان و آسایش زیادی پیدا می‌کند. رسیدن به صمیمیت روحی سه مولفه دارد: اعتماد، وفاداری و گذشت. اگر این سه مولفه وجود داشته باشد، هیچوقت نباید نگران سازگاری جنسی خود با همسرتان باشید؛ اما حتی اگر یکی از اینها نباشد، آبی بر روی آتش شور و هیجان جنسی‌تان خواهد بود.

اعتماد

صمیمیت روحی نیاز به نشان دادن قسمت‌های آسیب‌پذیر از خودتان، فاش کردن اسرار دردناک و خجالت‌آور درمورد گذشته‌تان، زمین گذاشتن اسلحه‌ها و گارد دفاعی‌تان دارد. البته انجام این نیازمند اعتماد بسیار بالایی است که باعث شود فردمقابل از وضعیت بی‌دفاع شما سوءاستفاده نکند. اگر همسرتان به شما اعتماد نداشته باشد، برای دفاع از خود، همیشه مسلح خواهد بود. به دست آوردن اعتماد یک نفر نیاز به ظرافت و تعهد مطلق به امنیت آنها دارد. عصبانیت یا کلمات خشن زوج‌ها را از هم دور می‌کند. بازگو کردن درگیری‌های احساسی قبلی هم ایجاد این اعتماد را دشوارتر می‌کند.

وفاداری

در صمیمیت زناشویی، فقط برای دو نفر جا هست. هیچ چیز به اندازه خیانت مخرب صمیمیت نیست. بی‌وفایی از هر نوعی، چه فکری یا جسمی، گناه را وارد زندگی می‌کند. گناه صمیمیت را از بین می‌برد. صمیمیت نیازمند فاش‌گویی است درحالی‌که گناه باعث می‌شود بخواهید از آن فرار کنید. مشکلات زیادی در نتیجه شرکت در لذت جنسی نامشروع به وجود می‌آید. اگر صمیمیت واقعی می‌خواهید، با اشتیاق به دنبال پاکدامنی باشید.

از خودگذشتگی

یکی از اهداف خداوند برای خلق رابطه جنسی این است که ما را از دام خودمحوری بیرون آورده و تجربه لذت نگاه کردن به فردی دیگر را برایمان مقدور سازد. خلسه جنسی تسلیم کامل به فردمقابل است؛ اما وقتی رابطه جنسی به عملی خودخواهانه تبدیل می‌شود، باعث خواهد شد احساس پوچی کنید. زوج‌های زیادی می‌گویند که وقتی هدف هر دو آنها لذت دادن به دیگری می‌شود، زندگی جنسی بسیار راضی‌کننده‌تری دارند. وقتی هر طرف منتقدانه طریقه برآوردن نیازهای جنسی خود توسط فردمقابلش را ارزیابی کند. هر دو ناامید خواهند شد (حسینی، ۱۳۹۰).

۳- روش تحقیق

الف) روش پژوهش: پژوهش حاضر از لحاظ هدف، پژوهشی کاربردی محسوب می‌شود و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. تحقیق توصیفی آنچه را که هست توصیف و تفسیر می‌کند و به شرایط یا روابط موجود یا روندهای در حال گسترش توجه دارد و تمرکز اصلی آن بر زمان حال است (خاکی، ۲۰۱۲). همچنین از جنبه‌ی زمانی، مقطعی و از نگاه نوع داده‌ها، پژوهشی کمی به شمار می‌رود. مطالعه رابطه بین متغیرها را در اصطلاح آماری مطالعه همبستگی می‌نامند.

ب) جامعه آماری: جامعه مورد مطالعه در این پژوهش را معلمان رسمی، پیمانی، قراردادی دوره ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان میاندروود استان مازندران در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ در بر می‌گیرد که تعداد آنها ۲۲۲ نفر بود؛ که تعداد ۱۷۰ نفر متاهل هستند.

ج) **حجم نمونه و روش نمونه گیری:** در این پژوهش با توجه به حجم جامعه آماری مورد نظر و بر اساس جدول مورگان و کرجسی، حجم نمونه ۱۱۵ نفر از معلمان به شیوه نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، جهت اجرای پژوهش انتخاب شدند.

د) **روش گردآوری اطلاعات:** گردآوری داده و اطلاعات در این پژوهش با استفاده از دو روش زیر، انجام شده است.

- **روش کتابخانه‌ای:** از جمله مطالعه کتب و نشریات داخلی و خارجی و جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی (اینترنت) به منظور دستیابی مبانی نظری و استفاده از تجارب محققین دیگر.

- **روش میدانی:** استفاده از پرسشنامه به عنوان ابزار اصلی جمع‌آوری اطلاعات برای به داده‌های موردنظر و غیره.

ه) **ابزار جمع‌آوری اطلاعات:** در این پژوهش، برای گردآوری داده‌ها و اطلاعات، از دو پرسشنامه زیر استفاده شد.

پرسشنامه ۱۸ ماده‌ای سنجش چند بعدی تعارض کار - خانواده، کارلسون و همکاران (۲۰۰۰)، برای سنجش میزان شدت تعارض کار خانواده است. این مقیاس ابعاد شش گانه تعارض کار - خانواده را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. دامنه پاسخ‌ها از گزینه یک (کاملاً مخالفم) تا پنج (کاملاً موافقم) با استفاده از مقیاس لیکرت است. نمره بالاتر در این آزمون نشان دهنده تعارض کار - خانواده بیشتر خواهد بود. ماده‌های این پرسشنامه به شش مقوله سه ماده‌ای تقسیم می‌شوند. به این صورت که سه ماده اول، تعارض کار خانواده مبتنی بر زمان (یعنی مدت زمانی که صرف انجام شغل می‌شود از صرف وقت برای فعالیت‌های خانوادگی می‌کاهد)، سه ماده دوم، تعارض خانواده - کار مبتنی بر زمان (یعنی مدت زمانی که صرف انجام فعالیت‌های خانوادگی می‌شود از صرف وقت برای شغل می‌کاهد)، سه ماده سوم، تعارض کار خانواده بر مبنای توان فرسایی (یعنی میزان انرژی که صرف انجام شغل می‌شود از صرف انرژی برای فعالیت‌های خانوادگی می‌کاهد)، سه ماده چهارم تعارض خانواده - کار بر مبنای توان فرسایی (یعنی میزان انرژی که صرف فعالیت‌های خانوادگی انجام می‌شود از صرف انرژی برای شغل می‌کاهد) سه ماده پنجم، تعارض کار - خانواده مبتنی بر رفتار (یعنی تداخل کردن رفتارها و هنجارهای کاری در رفتارها و هنجارهای خانوادگی) و سه ماده ششم تعارض خانواده - کار مبتنی بر رفتار (یعنی تداخل کردن رفتارها و هنجارهای خانوادگی در رفتارها و هنجارهای کاری) را می‌سنجد. پژوهش بهاری و همکاران (۱۳۹۱) اعتبار صوری پرسش‌نامه به وسیله ۱۵ نفر از صاحب نظران و استادان مورد تأیید قرار گرفت پایایی آن از طریق روش آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۷ محاسبه شد که حاکی از هماهنگی درونی این ابزار است.

پرسشنامه صمیمیت زناشویی اولیاء (۱۳۸۵): این پرسشنامه شامل ۸۷ سوال و دارای ۹ خرده مقیاس است که عبارتند از صمیمیت عاطفی، صمیمیت عقلانی، صمیمیت بدنی، صمیمیت اجتماعی تفریحی، صمیمیت ارتباطی، صمیمیت مذهبی، صمیمیت رون شناختی، صمیمیت جنسی و صمیمیت کلی. هر سوال در طیف لیکرت به صورت چهار گزینه‌ای از همیشه (۴ نمره) تا اصلاً (۱ نمره) پاسخ داده می‌شود. نمرات این پرسشنامه بین حداقل ۸۷ و حداکثر ۳۴۸ جابجا می‌شود. نمره بیشتر بیانگر صمیمیت بیشتر و نمره کمتر به معنی صمیمیت کمتر است. ضریب آلفای کلی این آزمون در پژوهش اولیاء (۱۳۸۵) ۰/۹۲ و در پژوهش ذوالفقاری و همکاران (۱۳۸۷) ۰/۹۱ گزارش شد.

ر) روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها:

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات بدست آمده، از دو روش آماری زیر استفاده شده است.

الف- آمار توصیفی: به منظور توصیف اطلاعات از جدول و نمودار توزیع فراوانی و درصد شاخص‌های مرکزی (میانگین) و شاخص پراکندگی (واریانس و انحراف معیار) استفاده شد.

ب- آمار استنباطی: هم چنین برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها به وسیله نرم افزار آماری Spss انجام شد.

۴- یافته های تحقیق

آزمون فرضیه: تعارض کار-خانواده با صمیمیت زناشویی رابطه معنادار دارد.
الف) آزمون همبستگی پیرسون برای فرضیه:

جدول ۱: آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین دو متغیر تعارض کار-خانواده و صمیمیت زناشویی

ضریب همبستگی پیرسون	-۰.۵۲۵
سطح معنی داری آزمون	۰.۰۲
تعداد افراد	۱۱۵

مشاهده می کنیم مقدار ضریب همبستگی پیرسون با سه رقم اعشار برابر است با -۰.۵۲۵، هرچه ضریب همبستگی از عدد یک دورتر باشد رابطه بین دو متغیر ضعیف تر است. مقدار فوق نشان دهنده رابطه عکس بین دو متغیر می باشد. در خروجی آزمون همبستگی اگر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ باشد فرضیه تأیید و در غیراین صورت رد می شود. طبق جدول فوق سطح معنی داری آزمون ۰.۰۲ می باشد که از ۰/۰۵ کوچکتر است. نتیجه این که حداقل با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم بگوییم بین دو متغیر مورد مطالعه رابطه معنی داری وجود دارد؛ بنابراین بر مبنای مشاهدات نمونه:
فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه بین تعارض کار-خانواده و صمیمیت زناشویی کارکنان رابطه وجود دارد، تأیید می شود.
ب) تحلیل رگرسیون خطی برای فرضیه: پیش بینی صمیمیت زناشویی توسط تعارض کار - خانواده

اگر پس از تحلیل رگرسیون ثابت شود که متغیر مستقل (تعارض کار - خانواده) اثر معنی داری بر صمیمیت زناشویی دارد مدل رگرسیون بصورت زیر خواهد بود:

$$\text{صمیمیت زناشویی} = \alpha + \beta \text{ تعارض کار خانواده}$$

این معادله، مدل رگرسیونی پیش بینی متغیر وابسته (صمیمیت زناشویی) توسط متغیر مستقل (تعارض کار - خانواده) است؛ یعنی توانایی پیش بینی مقادیر متغیر صمیمیت زناشویی بر اساس مقادیر متغیر تعارض کار - خانواده را دارد. در معادله ی فوق α ضریب ثابت و β ضریب رگرسیونی متغیر مستقل می باشد.
اکنون خروجی رگرسیون را بررسی می کنیم:

جدول ۲: جدول توان دوم ضریب همبستگی مدل رگرسیونی

شماره مدل	R (ضریب همبستگی)	R^2 (توان دوم ضریب همبستگی)	R^2 (تعدیل یافته)
1	-۰/۵۲۵	۰/۲۷۶	۰/۲۶۸

** متغیر وابسته: صمیمیت زناشویی

طبق جدول فوق ضریب همبستگی وجود رابطه ی عکس بین متغیر تثبیت شده در مدل را تأیید می کنند. همچنین جدول فوق نشان می دهد، متغیر تعارض کار-خانواده، ۲۷% تغییرات متغیر صمیمیت زناشویی را تبیین می نماید. قدم بعدی در تحلیل رگرسیون تأیید مدل است که با استفاده از آنالیز واریانس و آزمون F انجام می شود.

جدول ۳: جدول آنالیز واریانس برای تشخیص مناسبت مدل رگرسیونی متغیر سازگاری زناشویی

منبع خطا	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	395.765	1	395.765	۱۲.۰۵	.000
باقیمانده ها	117508.51	۲۱۹	۵۳۶.۵۷۵		
کل	117904.28	۲۲۰			

* متغیر مستقل: تعارض کار-خانواده

متغیر وابسته: صمیمیت زناشویی

در این جدول تصمیم گیری برای مناسبت مدل براساس سطح معنی داری آزمون F انجام می شود، همانطور که مشاهده می کنیم سطح معنی داری با سه رقم اعشار صفر است یعنی کوچکتر از ۰/۰۱ است بنابراین فرض مناسبت مدل رگرسیون، با اطمینان ۹۹ درصد تأیید می شود.

جدول ۴: جدول ضرایب ثابت و متغیر برای مدل رگرسیونی متغیر سازگاری زناشویی

سطح معنی داری	t	ضرایب استاندارد شده	
		Beta	α و β
.000	۲۱.۲۳۰	۲۶۹.۹۶	ضریب ثابت α
.000	-۰.۱۸۱	-۰.۳۸۶	تعارض کار - خانواده

* متغیر مستقل: تعارض کار-خانواده

** متغیر وابسته: صمیمیت زناشویی

در جدول فوق مقادیر α و β برای مدل رگرسیون محاسبه شده است. بر اساس ستون سطح معنی داری مشخص میشود که متغیر تعارض کار-خانواده بعنوان متغیر پیش بین در مدل تثبیت می شود. همانطور که مشاهده می کنیم سطح معنی داری متغیر تعارض کار-خانواده کوچکتر از ۰/۰۱ است؛ بنابراین با اطمینان ۹۹ درصد می توانیم بگوییم که: متغیر تعارض کار-خانواده توانایی پیش بینی صمیمیت زناشویی را دارد. مدل نهایی رگرسیون به شکل زیر خواهد بود.

$$۰.۴۴۱ \times (\text{تعارض کار - خانواده}) + 269.96 = \text{صمیمیت زناشویی}$$

۶- بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه تعارض کار خانواده با صمیمیت زناشویی معلمان رسمی، پیمانی، قراردادی دوره ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان میاندرد استان مازندران بود. با توجه به فرآیند نوسازی و صنعتی شدن جوامع، شرایط تعادل نقش ها را دچار بی نظمی می کند و این امر، که به معنای سست شدن پیوستگی نقش ها است، موجب ازدیاد و گسترش نقش ها می شود.

گسترش نقش ها امکان انتخاب نقش های ناهمگون را افزایش می دهد. به رغم این که نقش های چندگانه دارای پاداش هایی ویژه است، زمانی که یک نقش به طور هم زمان به ایفای دو یا چند نقش می پردازد، خصوصاً زمانی که این نقش ها دارای انتظارات متفاوت و گاه متضادند، دچار تعارض بین نقش های کار و خانوادگی می شود.

شناسایی تعارض بین نقش‌های کار و خانوادگی و عوامل مؤثر بر صمیمیت زناشویی در میان زوجین می‌تواند به مشاوران خانواده کمک کند تا میزان صمیمیت در افرادی که در آستانه ازدواج قرار می‌گیرند و یا در زندگی مشترک با همسر خود با مشکل مواجه شده‌اند را تشخیص داده و ایشان را یاری دهند تا در زندگی مشترک با همسر خود موفق شده و رضایت مندی داشته باشند و از روند روبه رشد آمار طلاق در کشور بکاهند. در این پژوهش تلاش شد تا با شناسایی تعارضات کار/خانواده، نقش مهارت‌های زندگی در تحکیم روابط میان خانواده‌ها خصوصاً صمیمیت زناشویی پرداخته شود.

منابع

۱. حسینی، بیتا (۱۳۹۰). مقایسه اثربخشی درمان هیجان‌محور و راه حل محور بر بهبود مولفه‌های صمیمیت و سازگاری زناشویی زوجین و ساختن مدل پیشنهادی. رساله دکتری شماره، دانشگاه علامه طباطبائی.
۲. حسینی نسب، داوود. (۱۳۸۸)، رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، شماره دوم.
۳. دلاور، علی (۱۳۸۳). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی، تهران: نشر ویرایش.
۴. رستگار خالد، امیر (۱۳۸۱) سنجش تعارض نقش‌های شغلی خانوادگی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن. مطالعه موردی: خانواده‌های زوجین هر دو شاغل شهر تهران. رساله دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
۵. رسولی، پ. (۱۳۸۶). تأثیر آموزش مدیریت زمان بر تعارض کار- زندگی پرستاران دانشگاه علوم پزشکی تهران. مجله دانشکده پرستاری مامایی. دوره ۱۵، شماره ۳، ۵-۱۱.
۶. روش بلاو، آن‌ماری و اسپنله، (۱۳۷۲) مفهوم نقش در روان‌شناسی اجتماعی مطالعات تاریخی انتقادی، ترجمه ابوالحسن سروقد مقدم، چاپ، اول، تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.
۷. فاتحی زاده، مریم؛ نقوی، اعظم؛ سلطانی، مرضیه. (۱۳۸۹). بررسی میزان شیوع تعارض کار- خانواده و خانواده- کار و ارتباط آن با متغیرهای رضایت زناشویی و شغلی در زنان؛ فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی شماره ۳؛ ص. ۱۹
۸. کوزه‌گران، مریم؛ (۱۳۸۷)، صمیمیت (سطوح و ابعاد صمیمیت و چگونگی راهیابی به آن)، تهران: نشر قطره، چاپ اول

9. Ahadi H, Naghshbandi S. Relationship Attachment Practices With Marriage Satisfaction. *Afarinesh Review*. 2009(2):78-84
10. Baumeister, R.F. (2007). Social psychology and human sexuality. *Journal of Psychological Bulletin*. 126, 347-374.
11. Cordova, J. V. & Scott, R. L. (200۱). Intimacy: A behavioral interpretation. *Journal of Marriage and Family Therapy*, 24, 75-86
12. Higgins, Christopher, Duxbury, A. and Linda, E. (1992). "Work-family conflict: a comparison of dual-career man, journal of organizational behavior", Vol.43, No.2.
13. Shelton, H. & Gordon, T. (2008). Psychological adjustment and child depression in marital intimacy. *Journal of Family Psychology*, volume22, No. 5, 712-724.
14. Harway, M. (2005). *Handbook of couples therapy*. Canada: Wiley-Matsue, T. (2007). Antecedent and outcome of work-family conflict: testing a model of the work-family interface. *Journal of applied psychology*.
15. Johnson, S. M. (2006). *Emotionally focused couple therapy, case studies in couple and family therapy*. New York: Guilford Press.
16. Johnson, S. M. & Whiffen, V. (2003). *Attachment processes in couples and families*. New York: Guilford Press

The Relationship of Family Labor Conflict with Marital Intimacy from the Viewpoint of Eastern Primary Teachers of Meandroud city of Mazandaran province

Ahlme Ebadi, Asieh Moafi, Marzieh Arianzadd

Islamic Azad University, Iran

Abstract

The purpose of this study was to determine the relationship between work-family conflict with marital intimacy of elementary school teachers in Meandroud city of Mazandaran province. The research method is descriptive correlational. The study population in this study consists of formal, contractual, contractual, primary education teachers in the Meandroud city of Mazandaran province in the academic year 2016-2017, with a total of 5852 people, of whom 4270 are married. In this study, based on the size of the target population, and based on the Morgan and Krejcy tables, 351 teachers were selected through multistage cluster sampling. The instruments used in this research were Carlson et al. (2000) and Marriage Intimacy Questionnaire (2006). In this research, Pearson correlation and multivariate regression analysis was used to analyze the data. The results showed that the inverse relationship between the two variables of work-family conflict with marital intimacy has it.

Keywords: Family Labor Conflict, Life Skills, Marital Intimacy
